

Ein sokallaður skúli í Trongisvági

Soleiðis tekur fyrrverandi landsstýrismaður í skúlumálum, Eilíf Samuelsen úr Sambandsflokknum, til í samrøðu við Dímmlætting nr. 1 tann 3. januar 1985.

Hetta sigur hann um skulabyggingina í Trongisvági, í somu samrøðu skuldsætur sami maður fleiri kommunur fyri óregluglægingar, og her talar hann um prinsipiellar orsøkir.

Tað tykist mær, at fyrrverandi landsstýrismaðurin fer lætt um sannleikan, tað er rætt, at tað eru gjørd mistøk í samband við skulabyggingina í Trongisvági, men ikki stórri, enn at tey í allari hampuligheit kundu verið greidd, um nakar vilji var til staðar. Men uppgávan hevur ongantið verið hjá Landsstýrinum at greiða hetta mál, tí sannleikin er tann, at landsstýrið frá 1980-1984 ongantið veruliga hevur víðgjørt og avgreitt nakað mál, sum eitur »Skúli og Ítróttarhøll« í Trongisvági.

Og eftir øllum at døma er greitt, at um tað stóð til Eilíf og Sambandsflokkinn, so gingu børnini í Trongisvági framvegis í skúla í tí umbygdu »Kolabarakkin« við einum rúmi til 40-45 næmingar við einum lærara, og um framhildið

varð í tí gamla skúlanum undir teimum ómenniskjaligu umstøðunum, so hevði ikki formaður Suðuroyar Sambandsfelag søkt starvið sum deildarleiðari har, og so hevði heldur ikki verið gjørt tann ómakur at fáa hann settan, sum gjørt bleiv av Sambandsflokknum, fyri at fáa formann teirra settan sum deildarleiðara við nýggja skúlan í Trongisvági.

Tað harmiliga við hesum máli er, at Eilíf Samuelsen hevur megnað at sultað málið við hjálp frá Fólkaflokknum og Sjálvstýrisflokknum, soleiðis at kommunan hevur haft stórt rentutap, eitt rentutap sum landsstýrið eigur at endurgjalda Tveroyrar kommunu.

Tí sannleikin er tann, at

hetta mál ongantið hevur fingið veruliga viðgerð.

Pristalsviðgerð er ikki nakað sum landsstýrið ella skulafyrisingin til mælir, pristalsviðgerð er vanlig praksis.

Viðvíkjandi tí kommunala sjálvstýrinum, sum Eilíf Samuelsen sipar til, er bert at visa til, hvat Føroya Landsstýri hevur gjørt vesturi í Vágum, har teir imóti kommunalum ynskjunum hava bygt ítróttarhøll á Giljanesi og so sanniliga eisini framhaldið andi hava umbyggt og útbyggt somu ítróttarhøll, kommunurnar í Vágum vóru ikki samdar um hesa bygging, so avgjörði Føroya Landsstýri at byggja og gjalda hesa bygging, sum er smoygd niður yvir kommunurnar í Vágum, hetta tiltak sum Føroya Landsstýri hevur gildið, verður so sanniliga eisini gildið av íbúgvum í Tveroyrar kommunu.

Bertel Haarder, danski undirvísingarráðharrin, segði undir vitjan í Trongisvági í 1984, at hann aftaná at hava sæð umstøðurnar viðvíkjandi gamla skúla, at hann skilti víðurskiftini væl, og at hann persónliga vildi syrgja fyri, at Tveroyrar kommunu fekk eina positiva og rættvísar viðgerð av skulamálum.

Rættvísar danska ráð-

harrans er ein niðurskurður av studninginum, Eilíf Samuelsen, okkara egna ráðharri, segði »Tí hava bygt, gjaldið nú«.

Og sanniliga var tað aftur sterki maðurin í Sambandsflokknum, sum vann.

Tað er at harmast um, at tað skal vera Sambandsflokkurin, sum hevur verið tann mest ágangandi imóti einari heilari kommunu.

Mistøk eru gjørd í hesari sök, men tað gav tykkum ikki rætt til at gera mismun, men hann er sjónligur, ikki bara her, men á so mongum økjum.

Min niðurstøða er tann, at hvørki Eilíf Samuelsen landsstýrismaður ella Bertel Haarder undirvísingarmálaráðharri, danski, hava so mikið sum gjørt sær ómak at lesa tilmæli frá Landsskúlafyrisingini jnr. 99-30-06-02 frá 30/5 1983, sum mælir til studning av 25.844.000.00.

So sannast má, at ikki eru øll lika fyri lógini.

Sverre Midjord

naðarvíðurskifti, so tykir mær kortini, at vit froyingar, serstakliga arbeiðsfólk og fiskimenn mestsum av somu royndum sum bretar kunnu tala við um vána víðurskiftini hjá okkara lagsbrøðrum í Bretlandi.

Hvussu hevði skilið verið her á landi, um arbeiðs- og fiskimenn enn lótu sær lynda bert at lýða harrað og um teir ikki vóru varðir so dánt av lógini.

Fekst ikki prísir fyri t.d. útróðrarveðina so livast kundi av hesum yrki, so máttu tit góðu menn bundið skip og bátar og farið skamfuktaðir heim at lagt tykkum undir væðingina.

Óneyðugt er hjá mær at siga, hvussu skilið so hevði verið. Lat fara, at hungur hevði verið í dyrunum, men næstan líka beiskt hevði verið í á-sannað, at samfelagið ikki hevði brúkt fyri okkum.

Fiskimenn og verka-fólk, standið tí saman.

Fólkafloks-svíkur

Fleiri í Kaldbak, Hoyvík og Hvítanesi, og kanska eisini í havn, undrast yvir, at nývaldi býráðslimurin, umboðið fyri bygdina Kaldbak, Páll Petersen, atkvøddi fyri at leggja eina ruskbrennistøð inn-anfyri Hvítanes á Sandvíkshjallanum.

Men fyrstu ferð hesin politiski unglingin skuldi verja áhugamál kaldbaks-manna, royndist hann sum eitt vónbrot. Nú væntaðu fólk, at onkur fór

at taka sök bygdanna í hesi sök. Men gakk. Frægari var at hann ikki var komin inn.

Men til teirra, sum framvegis eru bilsin og harmast, sigi eg bert, at tá tað kemur til at verja mál hjá vanligu fólkinum, ella vanligum og ikki kapitalistiskum minnilutum, royndist hann sum rættur fólkafloksmaður — ein svíkur!!!

Hoyvíkingur

Áir og fríðki

Í aftursvari til bygdar-ráðsformannin á Argjum nevnið býráðsformaðurin í Havn týðningin av at hava fritt óki við Sandá. Henda fríðaða geil er 150 metrar og hon kundi gott verið enn breiðari. So í hesum fari fær býráðs-formaðurin fullan stuðul.

Men nú fari eg at venda mær til eina aðra á, Rættará.

Tiverri er bygt út í ánni í mong ár og fyri mongum árum síðan, ja, kanska áðrenn vit høvdu eina fríð-ingarlóg.

Men framvið Rættará og Landavegnum var ein grønur geiri beint sunnan-fyri Vesturkirkjuna.

Tað kendist — hóast onnur hús liggja harum-vegir fritt, grønt og hugnaligt. Ikki minst tá tann tutlandi áin var rein eftir áarferi.

Men knappliga fyri tveimum árum síðan varð grótkast gjørt um ánnu og eini betonghús vórðu bygd beint sunnanfyri ánnu. Bert heilt fáar metrar frá henni.

Fyri nú mongum árum — 30-35 árum síðan, spurdi borgari í býnum um møguleika at byggja longur suðuri í sama geira, oman móti næstu brúnni.

Eigarin, Tulla Siv-

ertsen, varð sinnað at selja eitt stykki burturav.

Men borgarin fekk at vita at tað læt seg ikki gera, og tað sló hann seg til tols við.

Seinri var býarplanur gjørdur, men sambært hesum var hetta grøna ókið ikki íbúðaróki. Men seinri, nær? er byggiheim-láð ókið víðað við einum fyrkanti — júst har nýggju húsinu eru bygd.

Kann tað veruliga vera so, at planurin er broyttur fyri at ganga ávisum ynskjunum á móti?

Um so er, nær er plan-urin broyttur við hesum fyrkanti?

Hvat sigur fríðingarlógin? sigur hon ikki okkurt um at 50 metrar fjar-støða skal vera millum áir og sethús?

Hvat siga býar-mynd-ugleikarnir og hvat sigur Sosialurin?

Hevur tann sjálvrætt-vísi býráðsformaðurin livgað nøkrum parta-fólkum — og valevni til býráðsvalið við eini broyting av býarplaninum ella einum byggiloyvi, sum ongantið átti at verið givið?

Eins og Sandá so skuldi Rættará eisini verið vald, hóast talan var um sethús til fólkaflöksvinnu!

Havnar Hugna-maður

Verjið felagsskapin og veljið og verjið skilamenn og -kvinnur at standa fyri. Verjið hartil takksom fyri, at vit her á landi eiga stjórn og aðrar myndug-leikar, ið hóast alt valdar hesum viðvíkjandi heima á landi.

Harmiligt er, at bretar hesum viðvíkjandi enn ikki hava lært, hvussu týðningarmikið gott sam-anhald í veruleikanum er — at teir ferð eftir ferð lata seg knekta av borg-arligu hyggjuráðunum um at seta landsins borgarar upp imóti hvørjum øðrum

og so køva teir allar. Og tó, hungur er hvast sverð.

Hvat viðvíkur manna-virðinum, so hava teir ráðandi í Bretlandi nógv at læra av eitt nú okkara stjórn — sjálvt teirri und-anfarnu.

Gamal er, at tveir harð-ir steinar ikki mala væl saman. Hetta er so rætt, sum tað er sagt. Niðari steinurin vil altíð vera fyri størri trysti enn hin ovari. Soleiðis eisini við teimum »klassalögum«, bretar ynda at býta egna fólk sitt i.

Framhald á síðu 11

Bretska kola-námsverkfallið

Lat meg fyrst siga, at hesin stubbi meira er eldvur av samhuga við bretska kolanámsarbeiðs-monnum enn av ser-staka góðum kunneika til støðu teirra. Men hin-vegin hevði verið ynski-ligt, um vit øll í ein-hvørjum máli høvdu evnað at mett um instu sannleikarnar frá báðum síðum.

Vit kalla okkum mentað fólk og hartil kristiligt, og sum tað semir seg slíkkum, fara vit av og á at rudda sálardrýpi okkara. Kanska eithvørt har er nýtiligt, hóast meginparturin er skrambul, men pjøkin sum vit eru, koyra vit kortini ikki skramlið alt í eitt og hitt sama ílatið.

Komin úr kirkju sein-

asta sunnudag varð sum vant farið til búgvíð borð. Nógvar varð etið niðrundir og meira omaná.

Undir hesum nógvu áti kom so útvarpið. Ofta er eithvørt áhugavert at frætta, so eisini henda vælsignaða sunnudag. Men tá tíðindamaður út-varpsins í Bretlandi, Ber-gur Jacobsen, fór at greiða frá kolanáms-verk-falsstøðuni, mátti eg leggja frá mær. Her skal ikki verða upparturkið tað, hesin frálíki frásøgu-maður, hevði at siga okkum um standin.

Men stigur kom í sunnudagin. Mettur og væl settur hevði ein nú kortini fingið eithvørt minni hugaligt at hugsa um.

Men sitandi fullur upp-undir angarnar, fostrar ein ongar tankar, tiskil upp á gólv at vála og nógv varð gingið tilsamans. Hugrenslini komu og fóru og ikki sørt, at okkurt tærið kom afturvíð sník-andi niðureftir kjálkanum.

Neyvan eru hesi neyð-ars húski eins væl fyri sum vit til matna og klædna og at svara bara onkrar dagligar skyldur, kann talan ikki vera um.

Soleiðis metandi okkara

støðu við verkfólksins í Bretlandi og eg ikki bara mær, men treiv eftir penninum.

Tí, hóast vit her á landi

nú frægari enn fyri ikki so

mongum árum síðani so

dánt kundu tala okkum

til rættis um arbeidsmark-